

Кафедра туризму та економіки підприємства

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри туризму та економіки
підприємства

Людмила БЕЗУГЛА

«26» грудня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ
ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ»

Галузь знань
Спеціальність
Рівень вищої освіти
Освітньо-наукова програма
Статус
Загальний обсяг
Форма підсумкового контролю
Термін викладання
Мова викладання

J Транспорт та послуги
J3 Туризм та рекреація
Третій (освітньо-науковий)
«Туризм та рекреація»
Вибіркова
4 кредити ЄКТС (120 годин)
Диференційований залік
4-й семестр, 7 чверть
українська

Викладач: к.геол.н, доц. кафедри туризму та економіки підприємства
Герасименко Т.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціально-економічна ефективність туристичних кластерів» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності ІЗ Туризм та рекреація. Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. туризму та економіки підприємства. Д.: НТУ «ДП», 2025. 14 с.

Розробниця: Герасименко Тетяна Володимирівна, к.геол.н, доц. кафедри туризму та економіки підприємства

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії за спеціальністю ІЗ Туризм та рекреація (протокол №4 від 26.12.2025 р).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1. Шкали.....	7
6.2. Засоби та процедури	8
6.3. Критерії	9
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти системного наукового мислення та здатності до комплексного дослідження, оцінювання та прогнозування соціально-економічної ефективності туристичних кластерів.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
	Зміст
ДРН1	здатність ідентифікувати структурні елементи туристичних кластерів та оцінювати чинники, що визначають їх соціально-економічну ефективність, використовуючи сучасні наукові підходи та методи аналізу.
ДРН2	вміння здійснювати комплексну оцінку економічної результативності туристичних кластерів, зокрема їх вклад у зайнятість, інвестиційні потоки, розвиток підприємництва та регіональне зростання.
ДРН3	здатність аналізувати соціальний вплив кластерних ініціатив, оцінювати якість суспільних трансформацій, рівень залучення громади, інклюзивність та соціальну інтеграцію у кластерних системах.
ДРН4	вміння застосовувати інструменти діагностики, бенчмаркінгу та моніторингу ефективності туристичних кластерів, використовуючи міждисциплінарні методи, цифрові технології та аналітичні моделі.
ДРН5	здатність розробляти науково обґрунтовані пропозиції, стратегії та управлінські рішення щодо підвищення ефективності й конкурентоспроможності туристичних кластерів на локальному, регіональному та державному рівнях.
ДРН6	вміння проводити самостійні наукові дослідження, формулювати наукові висновки та рекомендації щодо розвитку кластерів у контексті сталості, безпеки та інновацій.

3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна викладається в 4-му семестрі відповідно до навчального плану, є вибірковою, тому додаткових вимог до базових дисциплін не встановлюється. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу ґрунтується на знаннях, отриманих з вивчених дисциплін за попереднім рівнем освіти.

4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Розподіл за формами навчання, години					
	денна			заочна		
	обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	72	21	51	72	8	64
практичні	48	14	34	48	4	44
РАЗОМ	120	35	85	120	12	108

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	72
ДРН1 ДРН4 ДРН6	Тема 1. Теоретико-методологічні основи туристичного кластерування 1.1. Еволюція поняття «кластер» у світовій науковій думці 1.2. Кластерний підхід у розвитку туристичних дестинацій 1.3. Міждисциплінарні методології дослідження туристичних кластерів (економіка, соціологія, географія)	4
ДРН1 ДРН3 ДРН6	Тема 2. Структура та учасники туристичного кластеру 2.1. Інституційні учасники: бізнес, влада, громадські організації 2.2. Туристичні ресурси та інфраструктура як основа формування кластеру 2.3. Механізми взаємодії учасників та партнерських мереж у кластері	4
ДРН3 ДРН5 ДРН6	Тема 3. Організаційно-управлінські моделі туристичних кластерів 3.1. Моделі кластерного управління (європейські, американські, азійські) 3.2. Роль кластерного менеджера та координаційного центру 3.3. Інструменти стратегічного планування розвитку туристичних кластерів	8
ДРН2 ДРН4 ДРН5	Тема 4. Економічна ефективність туристичних кластерів 4.1. Показники економічної результативності (дохід, зайнятість, інвестиції) 4.2. Моделі оцінювання економічного мультиплікатора туристичного кластеру 4.3. Фінансово-інвестиційні механізми стимулювання кластерного розвитку	8
ДРН1 ДРН3 ДРН6	Тема 5. Соціальна ефективність туристичних кластерів 5.1. Соціальний вплив кластерів: зайнятість, соціальна інтеграція, інклюзія 5.2. Індикатори соціального добробуту та якості життя у туристичних регіонах 5.3. Участь місцевих громад у кластерних ініціативах (community-based tourism)	8
ДРН4 ДРН5 ДРН6	Тема 6. Інновації та цифровізація в розвитку туристичних кластерів 6.1. Інноваційні моделі туристичного бізнесу у кластерному середовищі 6.2. Цифрові платформи, big data, smart-destination як інструменти підвищення ефективності 6.3. Роль університетів і наукових центрів у генеруванні інновацій	8
ДРН3 ДРН4 ДРН5	Тема 7. Конкурентоспроможність туристичних кластерів у глобальному ринку 7.1. Моделі міжнародної конкурентоспроможності (Porter Diamond, GCI) 7.2. Фактори успішності туристичних кластерів у світовій практиці 7.3. Порівняльний аналіз кластерів різних країн (ЄС, США, Азія)	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 8. Методи діагностики та оцінювання ефективності туристичних кластерів 8.1. Методи економіко-статистичного аналізу (DEA, SWOT, PEST, LQ-аналіз) 8.2. Соціально-економічні індикатори оцінки результативності кластерів 8.3. Інструменти моніторингу і бенчмаркінгу розвитку кластерів	8
ДРН1 ДРН3 ДРН5 ДРН6	Тема 9. Туристичні кластери України: стан, проблеми, перспективи 9.1. Мережа існуючих туристичних кластерів України та їх профіль 9.2. Проблеми інституційного та інфраструктурного розвитку 9.3. Перспективи формування нових кластерів в умовах відбудови та євроінтеграції	8
ДРН2 ДРН3 ДРН5 ДРН6	Тема 10. Сталий розвиток і безпекові аспекти туристичних кластерів 10.1. Сталість туристичних кластерів: економічна, екологічна, соціальна складові 10.2. Кластери в умовах ризиків, криз та військових викликів 10.3. Моделі підвищення стійкості та антикризового управління	8
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	48
ДРН1 ДРН2 ДРН3 ДРН4 ДРН5 ДРН6	Тема 2. Структура та учасники туристичного кластеру 2.1. Інституційні учасники: бізнес, влада, громадські організації 2.2. Туристичні ресурси та інфраструктура як основа формування кластеру 2.3. Механізми взаємодії учасників та партнерських мереж у кластері	6
	Тема 4. Економічна ефективність туристичних кластерів 4.1. Показники економічної результативності (дохід, зайнятість, інвестиції) 4.2. Моделі оцінювання економічного мультиплікатора туристичного кластеру 4.3. Фінансово-інвестиційні механізми стимулювання кластерного розвитку	7
	Тема 5. Соціальна ефективність туристичних кластерів 5.1. Соціальний вплив кластерів: зайнятість, соціальна інтеграція, інклюзі 5.2. Індикатори соціального добробуту та якості життя у туристичних регіонах 5.3. Участь місцевих громад у кластерних ініціативах (community-based tourism)	7
	Тема 7. Конкурентоспроможність туристичних кластерів у глобальному ринку 7.1. Моделі міжнародної конкурентоспроможності (Porter Diamond, GCI) 7.2. Фактори успішності туристичних кластерів у світовій практиці 7.3. Порівняльний аналіз кластерів різних країн (ЄС, США, Азія)	7

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Тема 8. Методи діагностики та оцінювання ефективності туристичних кластерів 8.1. Методи економіко-статистичного аналізу (DEA, SWOT, PEST, LQ-аналіз) 8.2. Соціально-економічні індикатори оцінки результативності кластерів 8.3. Інструменти моніторингу і бенчмаркінгу розвитку кластерів	7
	Тема 9. Туристичні кластери України: стан, проблеми, перспективи 9.1. Мережа існуючих туристичних кластерів України та їх профіль 9.2. Проблеми інституційного та інфраструктурного розвитку 9.3. Перспективи формування нових кластерів в умовах відбудови та євроінтеграції	7
	Тема 10. Сталий розвиток і безпекові аспекти туристичних кластерів 10.1. Сталість туристичних кластерів: економічна, екологічна, соціальна складові 10.2. Кластери в умовах ризиків, криз та військових викликів 10.3. Моделі підвищення стійкості та антикризового управління	7
РАЗОМ		120

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <http://surl.li/bgruz>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувачів за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною

заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2. Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності та автономії здобувачів за вимогами НРК до 8-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувачі на контрольних заходах мають виконувати завдання, орієнтовані на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання	виконання завдань під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення сумарного результату поточних контролів
практичні	контрольні завдання	виконання завдань під час практичних занять		виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольних завдань.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

6.3. Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де, a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для освітньо-наукового рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК (доктор філософії)

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
– Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
– Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; – започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; – критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.	– оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
– Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; – використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.	Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. <i>Комунікаційна стратегія:</i> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		
– Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності; – здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.	Відмінне володіння компетенціями: – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; Zoom; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти Office365.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/249826501>
3. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 05 серп. 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11>
4. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць : Закон України від 06.09.2012 р., № 5205-VI. Верховна Рада України : офіц. веб-портал. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>.
5. Безугла Л. С., Герасименко Т.В. Механізм публічного управління в галузі туризму. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2024. №5. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.5.8>.
6. Білоусов О. М., Лугінін О. С., Морозова Л. В. Менеджмент туристичної галузі : підручник. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 580 с.
7. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Рудковський О. В., Бєлікова С. О. Стан та тенденції розвитку туристичного комплексу в контексті забезпечення економічної безпеки України. *Економіка та держава*. 2019. № 9. С. 17–25.
8. Герасименко Т.В. Розвиток туристичного потенціалу Новомосковського району Дніпропетровської області. *Вектори розвитку туристично-рекреаційних систем Дніпропетровської області*. М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро: Журфонд, 2024. С. 139-181.
9. Герасименко Т.В. Податкові надходження від туристичної галузі та їхнє значення в економічному розвитку України. *Економіка і регіон*. 2024. № 4 (95). С. 67-74. [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.4\(95\).3608](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.4(95).3608).
10. Герасименко Т.В. Напрями і тенденції розвитку колективних засобів розміщення у Дніпропетровській області. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2024. 53. С. 5-13. <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2024-53-1>.
11. Герасименко Т.В. Туристична інфраструктура – драйвер економічного розвитку та інвестиційної привабливості. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2025. №12. С.27-35. <https://doi.org/10.32782/tourismhospcee-12-4>.
12. Герасименко Т.В. Розвиток туризму в регіонах України через нові підходи до удосконалення цільових програм. *Держава і регіони*. 2025. №2 (136). <http://www.econom.stateandregions.zp.ua/archive?id=174>.
13. Герасименко Т.В. Роль туристичної галузі у реалізації соціально-економічних цілей сталого розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 6 (57). С. 15-22. <https://doi.org/10.32782/10.32782/2308-1988/2025-57-2>
14. Голод А.П. Розвиток туристичних кластерів як стратегічний напрям регіональної політики. *Економіка і суспільство*. 2024. №70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-182>
15. Державне агентство розвитку туризму України. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>
16. Домбровська С. М., Білотіл О. М., Помаза-Пономаренко А. Л. Державне регулювання туристичної галузі України : монографія / С. М. Домбровська, О. М. Білотіл, А. Л. Помаза-Пономаренко – Х. : НУЦЗУ, 2016. – 196 с.
17. Дорожня карта конкурентоспроможного розвитку сфери туризму в Україні. Підсумкова доповідь Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). 116 с. URL: <https://nto.ua/assets/files/ntou-book-strategic-ebird-tourismroadmap.pdf>
18. Кифяк О. В. Теоретико-методологічний базис формування туристичних дестинацій у західноукраїнських прикордонних регіонах. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 332 с.
19. Коляденко С.В. Формування іміджу регіону в умовах розвитку туристичних кластерів. *Економіка і організація управління*. 2018. №3(31). DOI 10.31558/2307-2318.2018.3.2

20. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник / Н. В. Корж, Д. І. Басюк. – Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. – 322 с.
21. Мельниченко О. А., Шведун В. О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні : монографія. Харків : НУЦЗУ, 2017. 153 с.
22. Національна туристична організація України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ntoukraine.org/>
23. Туризм як інструмент відновлення України. Ukrainer. 2023. URL: <https://www.ukrainer.net/turyzmvidnovlennia>
24. Яблонь В.Д. Туристичні кластери як інструмент упровадження державної політики розвитку туризму. Бізнесінформ. 2025. №1. С. 373-379. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-373-379>
25. UNWTO World Tourism Barometer. Edition. URL: <https://www.e-unwto.org/loi/wtobarometereng>.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціально-економічна ефективність туристичних кластерів»
для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ОНП «Туризм та рекреація» зі спеціальності ІЗ Туризм та рекреація

Розробниця:
Герасименко Тетяна Володимирівна

В редакції авторки

Електронний ресурс

Видано
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 від 11.06.2004.
49005, м. Дніпро, просп. Дмитра Яворницького, 19.